

LBRIS

We know
books

Serafim Lappas

Dragoste de viață

*Texte de autocunoaștere și căutare,
bazate pe experiențe reale*

Prologul:

Giorgos Kissas

Traducere din limba greacă:

Cristian Spătăreanu

EDITURA EGUMENIȚA

2025

Prolog	7
Sensul vieții	11
Nu-mi cere... ..	14
Unde să gădesc bucuria?	17
Întrebările fără răspuns	20
Dacă... ..	27
Cu cât înaintăm în vârstă... ..	28
O zi însorită	31
Tată devii... ..	35
E vremea să... ..	39
Astăzi... ..	41
Ah, de nu s-ar sfârși niciodată!	43
Fără alte limite	46
Să te intereseze și „puținul”	52
Până când vom deveni îngeri	54
Înainte ca Hristos să-și dea sufletul	57
Doar o îmbrățișare	62
Vorbind despre diversitate	64
Nimic nu se pierde	68
Dar cum?	71
Cincizeci de ani de căsnicie	74
Crăciunul altfel	78
Mai găsește-mi unul care... ..	82
Darul mult-dorit de Crăciun	84
Să fie sănătoasă soția lui	87

Ești relația pe care o ai cu sinele tău	91
Unde este liniștea sufletească?	96
Făcând socoteala	99
Știi ceva?	103
Fotbal pe hol	104
Dimitris	108
Stresul	113
Insistența ta	116
Mai este încă timp	117
Ruter-ul ascuns	120
O dimineată diferită	124
Katerina a crescut	129
Lasă-i să spună	133
Căutând de lucru	134
Dragoste de viață	137
Știi ce vreau?	142
Colindele lui Lazăr	143
Vindecarea celor zece leproși	146
Babysitting	150
Greșeala fatală	155
Cine nu și-ar dori?	160
Elevul „idiot”	161
Tu poți să te schimbi?	165
Socoteli neîncheiate	166

Distribuție:

S.C. Egumenița S.R.L.

tel./fax: 0236-326.730

e-mail : editura@egumenita.ro

www.egumenita.ro

Cel care-l cunoaște îndeaproape și are legături cu Serafim Lappas, sigur îl va recunoaște imediat citind paginile care urmează. Iar dacă nu l-a întâlnit până în momentul când ține această carte în mână, citind aceste „texte de autocunoaștere și căutare, bazate pe experiențe reale”, își va alcătui o imagine clară despre acest om. Cartea de față, *Dragoste de viață*, este a treia lucrare a lui.

Dacă fiecare din noi s-ar strădui să descrie în cuvinte ce este „viața” pentru el sau dacă am cere de la diferiți oameni să ne dea definiția acesteia, ne-am mira de varietatea definițiilor și mai ales de neputința de a exprima în cuvinte fenomenul vieții. Într-un fel ne-ar vorbi un bătrân, în alt fel un tânăr. Într-un fel o mamă, în alt fel un filozof, un artist sau un biolog. Într-o analiză finală, viața depășește posibilitățile noastre intelectuale și verbale. Mai multă consolare, în această neputință a noastră, o vom găsi în artă, sau cei mai înțelepți găsesc mai elocventă tăcerea.

Așadar scriitorul acestei cărți se îndeletnicește cu problemele esențiale ale vieții. Vrea să ne transmită această dragoste de viață, după cum i-a dat titlul lucrării lui, prin povestiri, dialoguri, mărturisiri, cugetări personale, întâmplări cotidiene.

Toate textele, după cum arată subtitlurile, sunt - am putea spune - texte personale. Bazate însă pe experiențele lui.

Nu vorbește despre teorii și ideologii, nu sunt scrieri științifice. Toate capitolele cărții, mari sau mici ca volum, se referă la teme esențiale pentru fiecare, precum creșterea copiilor, rolul pedagogic al cadrului didactic, relațiile dintre soți, nevoia de tată, credința, ca să mă refer doar la câteva. Citind cartea, vezi cum Lappas revarsă din nevoia de a vorbi. De a găsi moduri să exprime sentimente, să împărtășească neliniști și întrebări, să arate acordul sau dezacordul lui cu opinii și convingeri pe care le formulează sau le susțin în practică cei din jurul său.

Motivele de a scrie sunt variate: se poate, de exemplu, ca un cutremur catastrofal (vezi capitolul „Întrebările fără răspuns”) să devină motiv pentru a fi puse întrebări despre prezența / absența lui Dumnezeu, responsabilitatea omului, limitele libertății noastre, să devină strădanie de a fi date explicații, să potolească îngrijorarea - fără să fie în vreun fel micșorate tragismul și efemeritatea celor omenești.

Clasa școlară, relația pedagogică, relațiile dintre colegi (datorită calității de cadru didactic a scriitorului), sunt scânteia pentru multe din textele cărții. Ca un bun dascăl, întreabă neîncetat, caută, învață. Și în „istorisirile școlare” ale lui distingi efortul de a găsi cel mai bun mijloc, cuvântul armonios, tonul potrivit să se adreseze elevului, să-i vorbească cititorului despre creșterea copiilor. Citind aceste capitole, se vede evident cât de mult încearcă să evite

predica, punând la îndoială certitudinile sale sau punându-i pe alții că vorbească în locul lui. Cam așa mi-l imaginez în sălile de clasă.

Sens, adevăr, viață, bucurie, libertate, sunt cuvinte-cheie care apar și revin în textele lui. Sunt pietre de temelie în mărturisirile scriitorului. Și cu acestea luptă, fie că vorbește ca dascăl despre școală, fie ca părinte sau fiu despre familie, fie ca adult care se vede înaintând în vârstă etc...

O altă caracteristică a cărții consider că este lupta continuă, explicită, dar mai ales tacită, a scriitorului cu Dumnezeu. În vreme ce Serafim Lappas își expune gândurile, întrebările, în vreme ce se străduiește să se înțeleagă pe sine însuși sau pe ceilalți, mereu observi strădania de a plăsmui în el atât dezvoltarea personală, autonomia și contactul cu realitatea contemporană, cât și căutarea și relaționarea cu Hristos – fără ca această carte să devină în vreun fel o lectură religioasă.

În fine, încă o chestiune de care autorul se preocupă – și îi dedică trei capitole – este paternitatea. Epoca noastră este epoca ce însetează după tați. Epoca ce însetează după bărbați care să nu se distanțeze de rolul lor de a deveni tați pentru fiii și fiicele lor, dar și pentru toți copiii care li se încredințează. Este epoca în care avem nevoie de unii oameni care să preia – la nivel familial, școlar, profesional și mai larg social – lucrarea paternală. Tema aceasta este uriașă. Propun ca cititorul să înceapă a lectura cartea de la ultimul capitol, care are titlul „Socoteli neîncheiate”.

Poate că indirect scriitorul, prin capitolul „Nimic nu se pierde”, ne descoperă câteva din motivele care-l îndeamnă la scris. Și ca un bun scriitor, simultan se îndoiește de sine. Redau: „N-ai obosit să vorbești pentru a-l face pe celălalt să-și pună întrebări sau să se trezească [...]? Spune-mi sincer: crezi că în final lumea aceasta se va schimba vreodată sau că o vei schimba tu? Nu cumva te obosești degeaba? Nu cumva e mai bine să renunți...?”.

Citind *Dragoste de viață*, mi-am amintit de indicația către cititorii cărților vechi sau a calendarelor de perete: „un capitol pe zi”, erau sfătuiți. Cititorul ar putea să urmeze și acest drum. Va avea suficientă hrană pentru gândire, în fiecare zi.

Oricum ar sta lucrurile, Lappas încearcă să ne amintească faptul că scriitorul și cititorii se întâlnesc, gândurile și sentimentele lor se încrucișează și – fie că intră în conflict, fie că se identifică – se înrudesesc. Scrie asta clar în capitolul „Unde este liniștea sufletească?": „Cu toții aveau un element comun, deși nu-și dădeau seama de asta. Sufletul lor lupta neînțecat să găsească clipe de răgaz”.

Giorgos Kissas
Psiholog - psihoterapeut

Sensul vieții

Eu: Bună ziua, Doamne...

Dumnezeu: Bună și ție...

Eu: Știi, mă simt oarecum confuz. Poți să mă lămurești puțin?

Dumnezeu: N-aș vrea asta, e treaba ta, nu a mea.

Eu: Dar nu ești Tatăl meu? Îți cer să-mi ușurezi gândurile, problemele care mă macină - ca Atotcunoscător ce ești - și Tu îmi spui acum că-i treaba mea. Unde este blândețea Ta, milostenia Ta?

Dumnezeu: Te-am înzestrat - încă din clipa în care M-am gândit să te creez - cu cele necesare pentru a putea să înveți și să evoluezi, să crezi și să te bucuri iubind. Ai în tine absolut tot ce este nevoie pentru a înfrunta viața și impasurile ei. Lumina, dragostea, speranța, curajul, bucuria, milostenia, harul și empatia sunt doar câteva din acestea.

Eu: Nu înțelegi. Lucrurile sunt serioase și Tu generalizezi. Sufăr. Mi-am pierdut - dacă vreodată l-am găsit - sensul vieții.

Dumnezeu: Lasă exagerările, fiule! Cu doar câteva zile în urmă pluteai pe nori de fericire pentru că ai terminat noua ta carte, iar cu câteva luni în urmă te bucurai - pe bună dreptate - de succesul copilului tău, care a luat diploma la engleză. Și întrucât

în prezent nu ai vreo preocupare, te-ai plictisit și ai căzut puțin pe plan psihologic, asta-i tot.

Eu: În parte ai dreptate, sunt fragil pe plan psihic, mă plictisesc ușor și deseori am oscilații ale dispoziției. Dar crede-mă, nu-i doar asta. Încep să simt că lucrurile care dădeau sens vieții mele nu mai sunt suficiente pentru a mă sătura sufletește, pentru a simți plinătate. Nu cumva are de-a face cu partea nesatisfăcută a sufletului meu, care mereu cere?

Dumnezeu: Oprește-te, fiule, cauți să înveți multe și repede! Încet-încet, înaintează ușor și cu smerenie! Ești pe drumul cel bun. Însă nu te bloca în studiile tale, ci aruncă-te cu patimă în aventura gândirii omenești. Acolo vei găsi sigur multe lucruri care te vor ajuta. Însă pentru că-mi plac oamenii care își cercetează încontinuu viața, o să-ți spun că...

Eu: Haide, asta aștept: spune-mi care este în final sensul cel mai profund al vieții?

Dumnezeu: Te grăbești, și asta nu-i mereu bine. Învață să aștepti cu răbdare. În final n-o să-ți spun, ci o să-ți arăt. Vezi și tu în colțul acela din parc un copil și un bărbat în vârstă?

Eu: Cred că da. Te referi la copilașul acela care are o lopătică în mână și se joacă în pământ, iar puțin mai încolo un bunic care stă pe o bancă și parcă admiră priveliștea cerului, iar razele soarelui îi mângâie sufletul.

Dumnezeu: Exact!

Eu: E, și ce-i cu asta?

Dumnezeu: Gândește-te singur. Din câte îmi amintesc, îți plac diferitele tehnici de psihoterapie.

Eu: Mă chinuiești...

Dumnezeu: Altfel nu se poate...

Eu: Bine. Încep. E o imagine totodată cumplită și emoționantă. Două margini ale vieții. Începutul și sfârșitul ei. Câte au intervenit între aceste două puncte? O viață întreagă cu bucuriile, tristețile, sensurile și impasurile ei. Ia stai puțin, un moment, să-și întoarcă privirea spre mine. Să le văd ochii. Bun! Ceva disting. Observ că au ceva în comun: privirea bătrânului îmi pare ca și când ar purta un copil în el, pe când copilul se uită cu privirea unui bătrân înțelept. Cât de melancolică ar fi lumea noastră fără copii și cât de aspră fără bătrâni!

Dumnezeu: Continuă! Vezi bine lucrurile.

Eu: Observ de asemenea cât de mult se bucură amândoi de clipa prezentă. Copilul jucându-se în pământ, iar bătrânul privind orizontul. Nu întreabă nimic, ci doar trăiesc prezentul. Și tocmai pentru că trăiesc prezentul, găsesc sens. Nu se preocupă de răspunsurile minții, ci de sensul inimii. Simt că în afară de siguranța și integritatea lor trupească, nimic nu poate umbri însemnătatea și bucuria clipei prezente, care conține viața în cea mai simplă versiune a ei. Simt că duhul pe care l-ai suflat peste ei nu s-a pierdut zadarnic. Vai, ce-am spus acum! Nu cumva sensul vieții în cele din urmă este însăși viața pe care ne-ai dăruit-o cu bunăvoință Tu, Dumnezeul meu?

Dumnezeu: ...

Eu: Mă auzi? Unde Te-ai dus? Ai auzit aceste ultime cuvinte? Nu cumva...?

Nu-mi cere...

A venit oarecum îngândurată și totodată dezamăgită. „Eu am vrut să ajut, dar probabil am încurcat și mai mult lucrurile”, mi-a spus, adăugând imediat: „Nu înțelege că trebuie să se schimbe, că prin acest comportament al lui se închiude și mai mult într-un cerc vicios de conflicte reciproce, care doar tristețe și supărare provoacă”.

E de mulți ani prietena mea și face parte din acele suflete care dețin ca însușiri speciale empatia și solidaritatea.

Pe lângă acestea are talent și în consiliere, fără să fie specialistă. Sunt însă suficiente acestea, pentru a ne permite să privim părțile întunecate ale sufletului celuilalt, cu scopul final de a-l ajuta să le accepte și să le transforme în lumină? Cred că nu. Și spun asta din experiență personală. Nu de puține ori am încercat să ajut oameni care existau în jurul meu și cu care aveam unele relații. Sensibilitatea mea în combinație cu cunoașterea – atât din lecturile mele, cât și din trăirile personale – au părut în mintea mea capabile de unele singure să dea soluții, să provoace schimbarea mult-dorită. Iată însă că n-a fost – și nu este mereu – așa.

Schimbarea celuilalt nu este mereu o chestiune de metodă, de tactică și sfaturi. Nu există rețete

magice identice pentru toți oamenii, nici medicamente eficiente care să le vindece pe toate și pe toți dintr-o dată. Dacă ar fi fost așa, totul ar fi fost bine. Am fi mers toți undeva, am fi urmat o anumită terapie regulată și ne-am fi vindecat. Și atunci n-am fi întâlnit ușor și atât de des dezacorduri între soți, în familii, organizații, școli și în fiecare celulă socială. Asta, desigur, nu înseamnă că interesul unui om sau pregătirea științifică a unui specialist nu ajută. Dimpotrivă, am spune că se impune, de cele mai multe ori când întâmpinăm o problemă gravă sau ne confruntăm cu impasuri existențiale serioase.

Analizând însă datele când eu am avut nevoie de ajutor sau uitându-mă bine la privirea celui care are nevoie de ajutor (după nenumărate ori când am eșuat încercând să dau o mână sau un cuvânt de ajutor), am descoperit următoarele cuvinte mute, dar atât de răsunătoare, care au evadat din durerea și neliniștea celui alt:

Nu-mi cere să accept faptul că nu există perfecțiune, ci mai bine arată-mi că suporti imperfecțiunile tale.

Nu-mi cere pur și simplu să accept firea mea omenească, e preferabil - crede-mă - să nu încerci a-mi ascunde vulnerabilitatea ta.

Nu-mi cere să nu dau importanță la ce spun ceilalți despre mine, ci dovedește-mi că tu nu te tulburi mai ales atunci când imaginea îți este șifonată.

Nu-mi flecări iarăși teorii și predici pline de certitudine. Poate că m-ar ajuta mai mult dacă mi-ai vorbi mai des prin sinele tău tăcut.

Nu-mi mai vorbi despre iubire, ci încearcă să rămâi încă puțin lângă mine și roagă-te pentru mine în seara aceasta, când mi-e frig și mi-e frică...

Nu-mi mai vorbi despre speranță. Speranța pentru mine este să se făurească o relație strânsă, importantă, între noi - și după aceea ce-o vrea Dumnezeu.

Nu-mi mai vorbi despre schimbare și nu-mi spune că „va trece”. Nu vreau, vreau doar îmbrățișarea ta.

De altfel, încă o dată, ai uitat că nu ți-am cerut să devii salvatorul meu - e nevoia ta, nu a mea; iluzia ta, nu a mea...

Unde să gădesc bucuria?

„Va întârzia să apară, e foarte pizmașă, n-a fost așa mereu bucuria vieții și creației?“, l-a întrebat oarecum ironic tristețea.

„Dar unde s-a dus, am căutat peste tot în sufletul meu, l-am răvășit complet, să-mi fi trimis măcar un semn că este vie, că încă mă vrea, și eu așa fi...“.

„Ssst!“, l-a întrerupt oarecum brusc tristețea, și după aceea a continuat zicând: „Chiar dacă nu mă interesează, fiindcă te voi pierde, totuși îți voi da un sfat – așa, pentru că-mi place de tine, pentru că această insistență a ta să găsești bucuria pierdută mă înnebunește. Taci! Nu mai presupune nimic, continuă s-o cauți peste tot, fără zgomot, tainic, de data aceasta fără să lași urme. Vrea s-o cauți, dar și tu trebuie să vrei cu patimă s-o găsești. Mai ales caut-o în viața pe care n-ai trăit-o, adică în libertatea de a-ți făuri viața așa cum vrei, dar și în iubire, nu doar ca o faptă care se limitează la un singur om, ci ca un mod mai larg de a te relaționa. Stai puțin și gândește-te câte lucruri ale tale le-ai abandonat și câte lucruri străine ai obișnuit să trăiești, fără să te întrebi“.

„Ascultă, tristețe, tu crezi că-i ușor să-mi construiesc viața exact așa cum vreau, în panica zilnică pe care o trăim?“.